

3. Полат Е. С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина. – 4-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2010. – 368 с.
4. Потеряйко С. П. Инновационные методы проведения занятий. Направления усовершенствования высшего образования по вопросам гражданской защиты и безопасности жизнедеятельности / С. П. Потеряйко, О. Г. Барило // Сборник материалов Всеукраинского научно-практического семинара (г Херсон, 6-7 июня 2012). – Херсон, 2012. – С. 179-181.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ЗА СТАН ОХОРОНИ ПРАЦІ ЗАСОБАМИ ОСВІТИ

О.І. Третяк, С.В. Тимошук, З.М. Яремко

Львівський національний університет імені Івана Франка

Анотація. Показана роль засобів освіти у формуванні відповідальності за стан охорони праці в сучасних умовах ринкової економіки і обґрунтована необхідність якісних змін у підходах до вивчення питань охорони праці у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: вища освіта, охорона праці, відповідальність, методологія.

Аннотация. Показана роль средств образования в формировании ответственности за состояние охраны труда в современных условиях рыночной экономики и обоснована необходимость качественных изменений в подходах к изучению вопросов охраны труда в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: высшее образование, охрана труда, ответственность, методология.

Abstract. Means of education significant role in the formation of responsibility for the state of labor safety in the modern market economy was shown. The necessity of qualitative changes in the approaches to the study of the occupational safety and health the questions in higher education was substantiated.

Key words: higher education, occupational safety and health, responsibility, methodology.

Охорона праці була і залишається однією із найважливіших соціаль-но-економічних проблем в кожній країні. Забезпечення безпечних умов праці, попередження виробничого травматизму та профзахворювань вимагає повсякденної і цілеспрямованої роботи, яка у сьогоднішніх умовах ринкової економіки передбачає вирішення складних та багатогранних завдань. Досягти позитивних зрушень у цьому питанні можна тільки спільними зусиллями за системної роботи, а не разовими заходами. Наявна в багатьох організаціях система управління виробництвом не забезпечує належного рівня безпеки і не запобігає аварійності та травматизму. Це обумовлено не тільки моральним і фізичним зносом устаткування, низькою виробничою і технологічною дисципліною, але й тим, що працівники недостатньо добре, а подекуди

практично не володіють уміннями і навичками безпечної праці, знаннями з питань забезпечення безпеки праці. Статистика показує, що переважна частина випадків травматизму на виробництві спричинена організаційними причинами внаслідок грубих порушень правил безпеки праці, технологічної та трудової дисципліни. За таких умов питання управління охороною праці стають визначальними у стратегії підвищення безпеки праці.

Нами проведено соціологічне опитування випускників щодо їхнього оцінювання ролі роботодавців, найманих працівників, органів законодавчої та виконавчої влади, навчальних закладів та первинних профспілкових організацій у системі управління охороною праці (див. рис.).

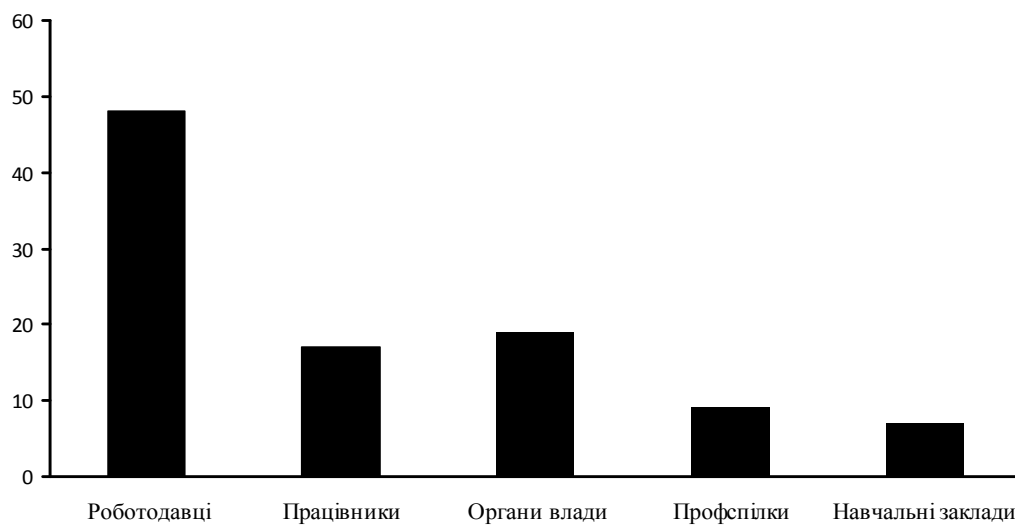

Рис. Частка респондентів у відсотках, які визнають визначальну роль роботодавців, працівників, органів влади, профспілок та навчальних закладів у питаннях управління охороною праці на об'єкті господарювання.

Приблизно половина респондентів визнає визначальну роль роботодавців у забезпеченні безпеки праці на об'єкті господарювання. Проте біля 20 % опитаних вважає, що за створення безпечних та нешкідливих умов праці мають відповідати органи державної влади. Молоді люди вважають, що ефективна взаємодія органів законодавчої та виконавчої влади та роботодавців є запорукою здорових умов праці. Проте забувають, що безпосередніми учасниками трудового процесу є роботодавець і працівник. Напевно, не варто недооцінювати і роль навчальних закладів, адже саме тут майбутні спеціалісти вперше отримують знання із нормативно-правових засад охорони праці, які формують основу правового забезпечення соціально-виробничої діяльності, здорових та безпечних умов праці і сприятливого соціально-психологічного клімату в трудовому колективі. Випускник вищого навчального закладу повинен вміло

застосовувати закони та інші нормативно-правові акти, чинну галузеву нормативно-технічну документацію тощо.

Адміністративний ресурс контролю і нагляду за виконанням норм трудового права в умовах ринкової економіки не є ефективним, тому участь представників працівників у вирішенні питань охорони праці стає особливо плідною, коли мова заходить про запобіжні заходи в галузі охорони праці. Це впливає з того, що працівники, які безпосередньо виконують конкретну роботу, завдяки своєму практичному досвіду, надбаному в самому процесі трудової діяльності, часто краще за всіх здатні ідентифікувати небезпеку і знаходити потрібні рішення. Оскільки система управління охороною праці складається з декількох суб'єктів подекуди з різними інтересами, то міжнародний досвід показує, що найдієвішим залишається шлях переговорів між роботодавцем і працівником, спільний пошук вирішення проблем охорони праці. Соціальне партнерство з питань охорони праці є вигідним для обох головних суб'єктів підприємницької діяльності роботодавця і працівника, бо спільний вклад в покращення умов праці веде до зростання потужностей виробництва і підвищення якості продукції, що важливо для роботодавця, і одночасно допомагає зберегти здоров'я робітників.

Таким чином, освітня діяльність вищих навчальних закладів повинна бути спрямована на формування у майбутніх фахівців відповідальності за стан охорони праці на засадах паритетної співпраці роботодавців та найманих працівників.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ПИТАНЬ СОЦІАЛЬНО ДОПУСТИМОГО РИЗИКУ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ У КУРСІ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Є.В. Ящерицин

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

Анотація. Уточнено трактування смертельно-небезпечної поведінки людини, та соціально допустимого рівня її ризику у період 1917–1950 років в Україні.

Ключові слова: соціально допустимий ризик, загибель, репресії, війна.

Аннотация. Уточнено трактовку смертельно-опасного поведения человека, и социальное допустимое уровня его риска в период 1917-1950 годов в Украине.

Ключевые слова: социальное допустимый риск, гибель, репрессии, война.